

УДК 658.1:330.322.5(477)“366”

Нечаєва І.А.

канд. екон. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ У КОНТЕКСТІ ПІСЛЯВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ

Післявоєнна відбудова України потребує масштабної мобілізації фінансових ресурсів та активного залучення інвестицій, які виступають важливим чинником відновлення економічного потенціалу підприємств. В умовах зростаючої конкуренції за міжнародний капітал визначальне значення набуває інвестиційна привабливість українських підприємств, що ґрунтується на їх фінансовій стійкості, прозорості корпоративного управління, рівні інноваційності та відповідності принципам сталого розвитку. Забезпечення сприятливих умов для інвесторів не лише сприятиме модернізації виробництва та створенню нових робочих місць, а й формуватиме основу для довгострокової конкурентоспроможності української економіки в глобальному вимірі.

Сучасні виклики інвестиційної діяльності українських підприємств у післявоєнний період зумовлені поєднанням внутрішніх та зовнішніх факторів. До основних бар'єрів належать високий рівень макроекономічної та політичної нестабільності, зниження платоспроможності внутрішнього ринку, руйнування виробничої та логістичної інфраструктури. Значним обмеженням виступають також ризики, пов'язані з воєнними загрозами та безпековою ситуацією, що суттєво впливають на інвестиційні рішення міжнародних партнерів. Додатковими проблемами є недостатня прозорість корпоративного управління, недосконалість судової системи та обмежений доступ підприємств до довгострокового кредитування. Водночас формування сприятливого інвестиційного середовища ускладнюється необхідністю одночасного проведення структурних реформ, відновлення довіри до державних інституцій та інтеграції європейських стандартів регулювання бізнесу [1; 2].

Інвестиційна привабливість підприємства – це комплексна характеристика, яка відображає здатність підприємства ефективно залучати інвестиційні ресурси для розвитку й модернізації своїх виробничих потужностей, і визначається поєднанням економічних, фінансових, виробничих і організаційних чинників, а також зовнішніх економічних та політичних умов [3].

Виділяють кілька груп критеріїв (або факторів), за якими оцінюється інвестиційна привабливість: фінансові, операційні / виробничі, ринкові,

організаційно-управлінські, інституційно-правові, соціально-екологічні та ризикові. Також застосовують комплексні або комбіновані методи - наприклад, множинну (multiplicative) модель, інтегральні оцінки, вагові індекси [4; 5].

Інвестиційна привабливість українських підприємств у післявоєнний період буде формуватися під впливом специфічних внутрішніх та зовнішніх факторів, зокрема:

- фінансові показники відображають здатність підприємств протистояти макроекономічним ризикам і коливанням оборотних коштів;
- операційні та виробничі індикатори демонструють ефективність використання потужностей, рівень інноваційності продукції та контроль собівартості, що є критично важливим у відновленні виробництва;
- ринкові критерії дозволяють оцінити стійкість підприємств у умовах нестабільності попиту;
- організаційно-управлінські та інституційно-правові показники визначають довіру інвесторів та здатність підприємств залучати капітал;
- соціальні та екологічні аспекти (ESG) набувають підвищеного значення для міжнародних партнерів, оскільки впливають на репутацію та стійкість бізнесу;
- ризикові фактори, пов'язані з політичною, безпековою та макроекономічною нестабільністю, визначають коригувальний множник при оцінці інвестиційної привабливості (табл. 1).

Таблиця 1 – Критерії та індикатори інвестиційної привабливості для українських підприємств

Група критеріїв	Індикатори
Фінансові	ROA, ROE, ROS, коефіцієнти ліквідності, частка власного капіталу
Операційні / виробничі	Використання виробничих потужностей, частка інноваційної продукції, собівартість, показники якості
Ринкові / конкурентні	Частка ринку, диверсифікація клієнтів, географія, конкурентні переваги
Організаційно - управлінські	Прозорість корпоративного управління, досвід керівництва, ERP/BI-системи, стратегічне планування
Інституційно-правові / регуляторні	Захист прав власності, податкові стимули, наявність ліцензій, інфраструктура
Соціальні / екологічні (ESG)	Виконання екологічних норм, соціальна відповідальність, плинність кадрів
Ризики / зовнішні фактори	Валютні, політичні, безпекові та макроекономічні ризики, ризики неплатежів

Важливим у процесі оцінки інвестиційної привабливості підприємств є визначення вагових коефіцієнтів, оскільки вони відображають реальну значущість окремих груп критеріїв у загальній інтегральній моделі. Без визначення ваг кожен показник вносив би рівнозначний внесок у кінцевий результат, що не відповідає практичним умовам господарювання.

Таблиця 2 - Пропоновані вагові коефіцієнти для груп показників інвестиційної привабливості для українських реалій післявоєнного періоду

Група критеріїв	Вага	Обґрунтування
Фінансові	0,20	Ключовий показник стійкості бізнесу в умовах економічної нестабільності
Операційні / виробничі	0,15	Ефективне виробництво та інновації критичні для відновлення
Ринкові / конкурентні	0,15	Стійкість на ринку і диверсифікація клієнтів визначає потенціал доходів
Організаційно - управлінські	0,15	Прозорість і ефективне управління формують довіру інвесторів
Інституційно-правові / регуляторні	0,15	Юридична безпека та доступ до стимулів суттєво впливають на залучення капіталу
Соціальні / екологічні (ESG)	0,10	Вплив на репутацію та відповідність міжнародним стандартам
Ризики / зовнішні фактори	0,10	Коригувальний множник для врахування нестабільності та загроз

Інтеграція цих критеріїв у системний аналіз дозволяє комплексно оцінити потенціал підприємства для залучення інвестицій та визначити пріоритетні напрямки підвищення його конкурентоспроможності на внутрішньому та міжнародному ринках.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Терес, Ю. Залучення іноземних інвестицій для розвитку економіки України: виклики воєнного часу та післявоєнні перспективи. *Економіка та суспільство*. 2023. №51. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-51-51>
2. Роганова Г. О. Інвестиційна привабливість підприємств: сутність, фактори впливу, методичні підходи. *International Journal of Innovative Technologies in Economy*. 2019. №4(24). 28-34. URL: https://doi.org/10.31435/rsglobal_ijite/30062019/6531
3. Гарбар С.В. Сутність та підходи до визначення інвестиційної привабливості промислових підприємств. *Актуальні проблеми економіки*. 2024. № 9 (279). 104-111. DOI: 10.32752/1993-6788-2024-1-279-104-111
4. Oboladze, A.N., Nechayeva, I.A. Multifactor model of evaluation of investment attractiveness of the enterprise. *Scientific Bulletin of Mukachevo State*

University. Series "Economics". 2020. №7(2). 8-21. URL: [https://doi.org/10.52566/msu-econ.7\(2\).2020.8-21](https://doi.org/10.52566/msu-econ.7(2).2020.8-21)

5. Нечаєва І. А., Коляда К. Г., Пуліна Т. В. Методика оцінки інвестиційної привабливості ІТ-компанії за допомогою показників аналізу акцій та інтегрального показника інвестиційної привабливості. *Інвестиції: практика та досвід.* 2018. № 19. 41–45.